

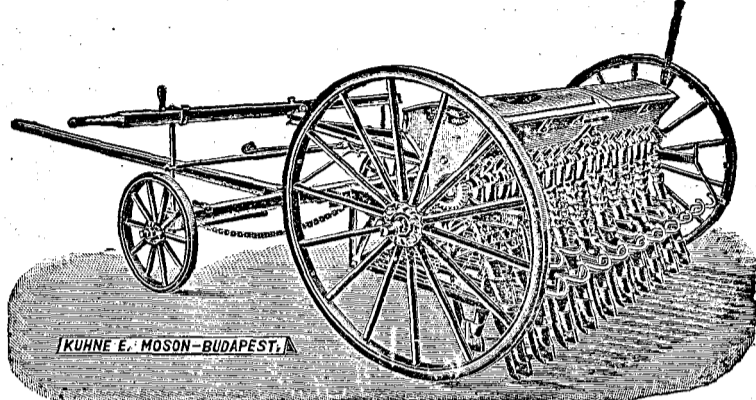
ERDÉLYI GAZDA

XLIII. ÉVFOLYAM.

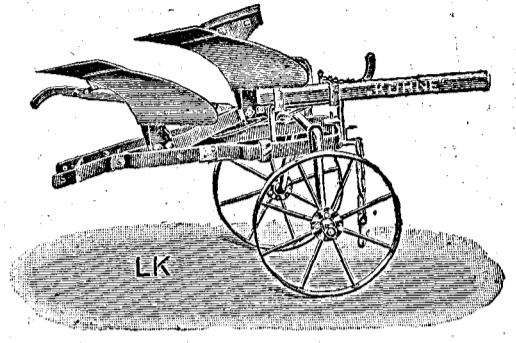
KOLOZSVÁR, 1911. Augusztus 20.

34. SZÁM.

Mindennemű talajmivelő eszközöket, új 8 vasu kultivátorokat, tólogyürös „Mosoni Drill” és kanalas „Vera II” hirneves sorvetőgépeket,

rostákat és konkolyozókat, szüretelő és tejgazdasági eszközöket

elismert elsőrendű kivitelben szállit:

„KÜHNE” mezőgazdasági gépgyár r.-t. MOSONBAN.

Főraktár: BUDAPEST, VI., VÁCI-KÖRUT 57/a.

Tarlóhántásra: „OSBORNE-BUMPER” tárcsásboronák, javított szerkezetű négyes ekék.

2012

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től

10-50 éves lejáratu

olcsó ingatlan jelzálog-kölcsönöket, szerzek konvertálok más intézeti terheket, rendbeszedem egyuttal az elhanyagolt telekkönyvi birtok és teherállapotot, kagyors és költséget kimelő eljárással.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től adó- és egyéb levonásmentes, óvadékképes, különösen katonai óvadéku alkalmas, a főzsdéken is jegyzett 50 év alatt kisorsolandó

4 1/2 %-ot tisztán jövedelmező zálogleveleket. A szelvények költségmentesen az intézetnél Nagyszebenben és a „Kolozsvári Kereskedelm. Banknál” kifizettetnek 2018

A legmegbízhatóbban közvetitem: magán- és bérházak, birtokok és béretek, erdők, bányák és ezek termékeinek adás-vételi ügyleteit.

Telefon: 859. sz.

Erdélyi erdő-, faanyag- és bányaugynökség GOMBOS BENŐ Kolozsvár, Ferenc József-ut 7. A „Nagyszebeni Földhitelintézet” kizárólagos ügynöksége.

Szőlőkötöző-fonál

jobb és olcsóbb mint a raffia.

ZSÁK és PONYVA

a legjobb minőségben és legjutányosabban a

Fischer-féle

zsák és ponyvagárban Budapest Nádor-utca 31-33 sz. szereshető be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltartanak 10-12 évig. A 28 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagár az ország legjelentékenyebb uradalmának és vizonteladójának szállítója. Pontos, szolid kiszolgálás.

Ponyvakölcsönző Intézet. Tessék ajánlatot kérni!

2260

Saját érdekében kérjen ajánlatot

2336 I

Eredeti Mc. Cormick gyártmányu Kévekötő aratógépek, marokrakó aratógépek, fűkaszálógépek, tárcsásboronák,

Kühne-féle acél-ekék, talajművelőgépek, szénagyűjtők, rosták, triörök, cséplőgépek

kedvező fizetési feltételekkel a legjutányosabban kaphatók a

Székely Gazdák Szövetkezeténél Marosvásárhelyt.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. sz.

Alakult 1900. Alakult 1900.

Biztosítási alap

Alapítványok a kormány hozzájárulásával	1,981,360.— K.
Tartalékok	2,401,687.53 „
Összesen:	4,383,047.53 K
1901. évi fölösleg	90,849.— „
1902. „	59,782.26 „
1903. „	109,831.73 „

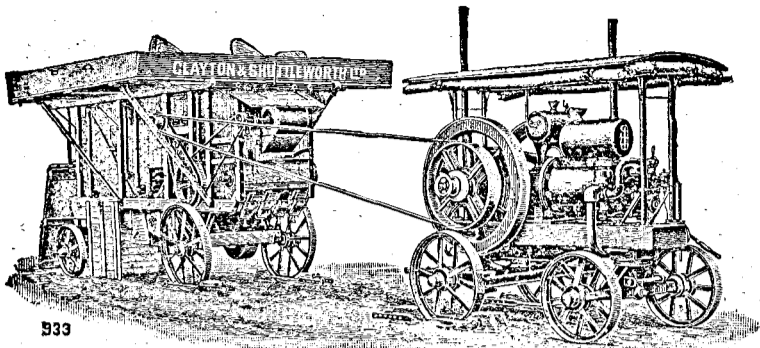
1904.	72,438.23 K
1905.	61,730.60 „
1906.	39,243.65 „
1907.	41,877.32 „
1908.	31,088.76 „
1909.	106,589.64 „
1910.	120,164.38 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint. Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosításukat 5%-o engedményben részesítettek. Az 1907, 1908, 1909, valamint 1910 évi üzletfeleslegből pedig tartalékainkat gyarapítottuk, úgy hogy 1910. év végén a tartalékok 2,401,687,53 koronára rúgnak.

Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül, vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

2008

Az igazgatóság.

Kolozsvárt nagy raktár.

Mérnök látogatás
díjtalan!

Clayton & Shuttleworth Ltd.

mezőgazdasági gépgyár képviselete.

**Nyersolajmotorok,
Szivógázmotorok,
Benzinmotorok**

és

Kenő olajok.

Emélyi Gazdasági és Kereskedelmi Vállalat
Ferenc József-ut 31 Szám.
 Dr. Osztián Olivér és Társai
 Sürgőnycim: Colomiale Kolozsvár.

Telefon interurban: 934. SZ.

**Műszaki
cikkek.**

2485

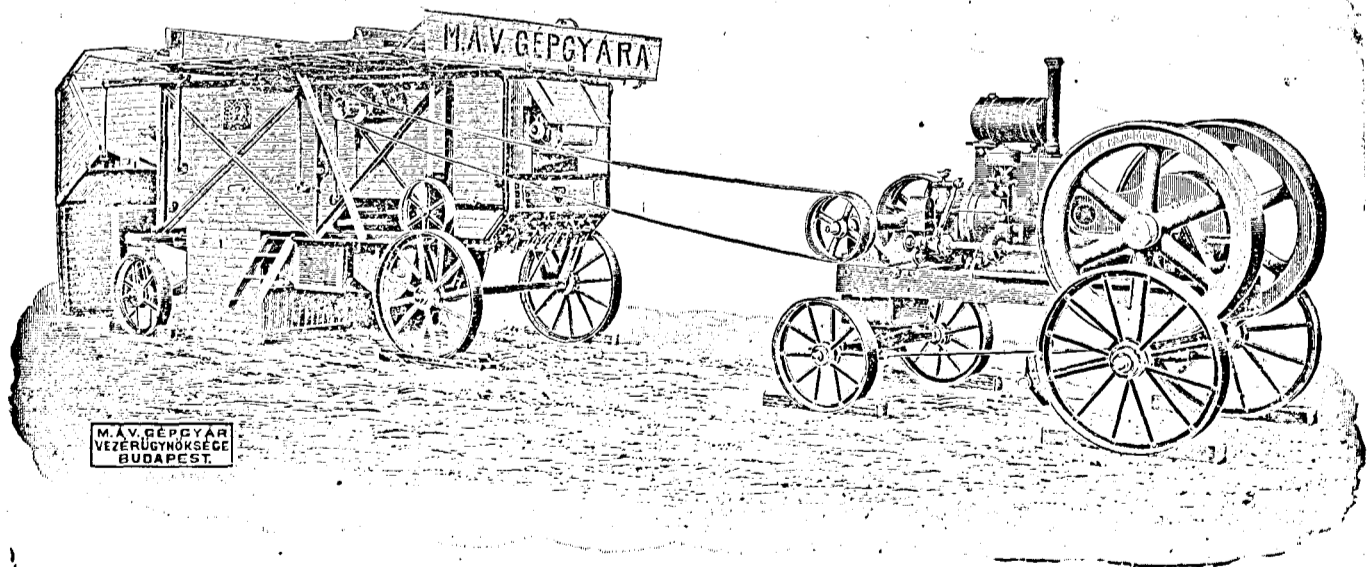
Kérjen ajánlatot!

Legújabb szerkezetű

BENZIN CSÉPLŐ-KÉSZLETEK

túlszárnyalnak minden más gyártmányt.

2021

Nagy munkaképesség!

Gazdaságos üzem.

☞ Kivánatra szivesen küldünk árjegyzéket és költségvetést. ☜

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége, BUDAPEST.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELOFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/4 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLER.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDATISZTI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVAR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
:: A LAP TELEFON SZÁMA: 158. ::

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Az őszi gazdagylések.	399
Kopárterületek javítása. (J.)	399
A romániai tanulmány-út.	400
A fehér mustár mint zöldtakarmány. (J.)	401
Baromfitenyésztésünkről. (s)	401
Állami népségítő gazdasági akciók Magyarországon	402
Kormányintézkedések	402
Vegyes közlemények.	403
Hirdetések.	

Az őszi gazdagylések.

A Magyar Gazdaszövetség ez év szeptember havában két nagyobb vidéki városban fog gyűlést tartani. Szeptember hó 25.-re Lugosra, 28.-ra pedig Szatmárnémetibe hívja meg a magyar gazdákat, a magyar mezőgazdaságot közvetlen közletről érdeklő aktuális kérdések megvitatása végett.

Ez a két gyűlési meghívó kétségtelen és örvendetes jele annak, hogy a magyar gazdatársadalmi élet ez évben eléggé pezsgő, eléggé mozgalmas. A budapesti nagyszerű országos gazdakongresszuson kívül impozáns gazdanagygyűlés volt ez évben Kecskeméten is. E két immár lezajlott gyűlés heteken át foglalkoztatta az ország lakóinak az elméjét, s amint a jelek mutatják, mind a két gyűlés úgy anyagi, mint erkölcsi siker dolgában messze kimagaslik a gazdagylések közül.

Talán elég is volna ez a két gyűlés egy esztendőre. A gazdamozgalmak ellenségei is eléggé láthaták e két gyűlésből is, hogy a harcra hívó szót a magyar gazda megtudja hallani, a munkára való felhívást nem csak megtudja érteni, de követni is tudja. A budapesti és a kecskeméti gazdakongresszus bizonyossága volt egyúttal annak is, hogy a magyar gazdáknak még sincs annyira rózsás helyzete ebben az országban, mint ahogy azt sokan feltűntetik, mert hiszen mind a két nagygyűlésen sokkal több panaszt hallottunk, mint dicsekvést, sokkal több csengő kérelmet, mint köszönő szót. Meg kell azonban mind a két gazdakongresszus jellemzésül említenünk, hogy valamennyi panasz, valamennyi kérelem méltóságteljesen jutott kifejezésre.

Ha a gazdagyléseket kizárólag abból a

célből rendeznők, hogy azokon utat törjön az elfojtott panasz és kifejezésre jusson a jogos kérelem, ha a gazdagylésekre kizárólag azért volna szükség, hogy a gazdatársadalom dokumentálni tudja anyagi és erkölcsi erejét, a gazdákat összeforrasztó szolidaritást: akkor bizony a budapesti és kecskeméti gazdakongresszussal bátran lezárhatnók az idei gazdagylések sorozatát. Gazdagylésekre azonban nekünk nem pusztán az elmondott okokból van szükségünk. A gazdaságpolitikai élet örökös harc, folytonos hadviselés. A háboru, amint jól tudjuk, nem pusztán verekedésből áll, különösen a mai korban már a verekedésnek a legutolsó szerep jut a háboruban, de annál nagyobb szerepe van a becsületes hadsereg ellátásának, a terepszemlének, az alkalmas fedezékek felállításának. A jelek kétségtelenül azt mutatják, hogy a gazdasági élet terén folyó háboru a közel jövőben egyhamar nem fog békekötéssel végződni, hanem ellenkezőleg maholnap döntő csatározásokra kell elkészülve lenni az alatt a lobogó alatt, amelyre ez van írva: Boldogulás, kenyér. A gazdák hadserege nagyon jól teszi tehát, ha nem várja be a rohamra felhívó vezényszót, hanem már előre megtesz mindent a háboru sikere érdekében.

Ne riadjunk tehát vissza attól, hogy Lugosra és Szatmárnémetibe szeptember havára ismét gazdagyléseket hirdettek. Szükség van e gyűlésekre, hogy a közeljövő előrelátható küzdelmeinek a csataterét kellőképpen megvitathassák, illetve megismerhessék a magyar gazdák.

A lugosi gyűlés összehívásában részes a krassósörénymegyei gazdasági egyesület. A szatmári gyűlést a szatmármegyei gazdasági egyesülettel karöltve rendezi a Magyar Gazdaszövetség. A krassósörénymegyei egyesület fennállásának negyedszázados a szatmármegyei egyesület pedig alapításának félszázados évfordulóját ünnepli a gazdagylés alkalmával. Mindkét egyesület a jubileum alkalmából nagy szabásu mezőgazdasági, ipari és háziipari kiállítást is rendez, a tervezett gyűléseknek, meg lesz tehát a maguk fényes kerete. Aki eljő e gyűlésekre, az nemcsak gazdatársadalmi kötelezettségének fog eleget tenni, de sokat tanulhat is. Az ily fajta kiállítások lassu, év-

tizedes gazdasági haladásnak szoktak többé-kevésbé élethű fényképei lenni.

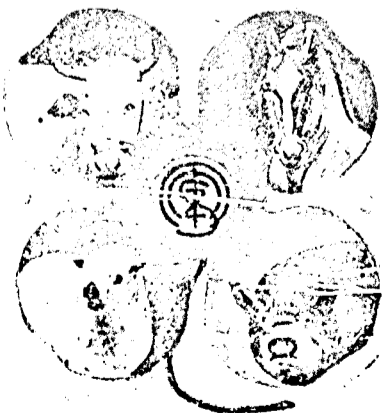
Különösen a szatmári kiállításra és gyűlésre hívjuk fel a közfigyelmet. Egy mezőgazdasági szempontból igen jelentős vidéknek központja ez a város. Erős fészke a magyarságnak. Maga az a körülmény hogy az ottani gazdasági egyesület immár félszázados multtal dicsekedhetik, annak a bizonyossága, hogy a gazdatársadalmi élete számottévő, az ország különböző vidékeiről oda sereglő gazdák tehát a szatmári gyűlésből lelkesedést és bátorságot merithetnek.

Kopárterületek javítása.

(F.) A kopárterületek, futóhomokos és vízmosásos területek sajnos még meglehetősen nagy arányokban találhatók fel hazánkban. Ha ebben a tekintetben végig tekintünk Erdélyben, a kép mely elénk tárul meglehetősen szomorú lesz, mert nemcsak természeti kincsekben gazdag Erdély, hanem kopárterületekben és vízmosásos területekben is. Ezen területek javítására nálunk nem fordítanak megfelelő gondot, pedig milyen jövedelmezővé lehetne tenni ezen ma még hasznavehetetlen területeket, megfelelő talajjavítások, telkesítések által. De milyen kedvező hatással lenne ezen területeknek a javítása közvetlen szomszédságukban fekvő mezőgazdasági művelés alatt álló területekre is, melyeknek termőképességét igen sok esetben veszélyeztetik ezen kihaszánálatlan, kopár, vízmosásos területek.

Ha megfigyeljük ezen területek terjedelmét sajnálattal tapasztaljuk a statisztika adatai szerint, hogy ezeknek a terjedelme nem fogy olyan mértékben, mint amilyen mértékben azt méltán kívánatosnak tartanánk, sőt egyes esetekben a valóságban mit tapasztalhatunk, nem mást, mint azt, hogy ezen területek szemléto-mást nagyobbodnak. Nagyobbodnak pedig azért, mert az illető tulajdonosok legyenek azok magánfelek vagy erkölcsi testületek nem részesítik azokat — habár a törvény is előírja — a megfelelő gondozásban, nem telkesítik, nem javítják olyan módon és mértékben azokat amint az szükséges volna. A törvényes határozataink erre vonatkozólag megvannak, azonban ezen törvényes határozatok sikeres alkalmazásának eredményei helyett mit látunk; nem mást, mint azt, hogy még mindig nagyon de nagyon sok a kopárterület, sok a vízmosás.

Földmivelésügyi miniszterünk egy igen üdvös és nagyon kasznos ténykedését bizonyítja azon utasítás, melyet ezen ügyben kiadott, amelylyel megszünteti azt az eljárást, mely eddig a kopár, futóhomokos és vízmosás-

Szives tudomásul! Angliában időző osztályvezetőnk értesítése szerint szeptember hó elején **árverésre** kerül Budapesten kb. **300 drb. nagy testű, kiválóan jól tejelő, kizárólag fiatal, hasas, Dairy-Cows** tehén és pedig: **Red-Dairy, Road-Dairy és Derby-Dairy.** A katalogusnak idejében való megküldése végettaz érdeklődők mielőbbi igénybejelentését kérjük.

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE
BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 31.

sos területek gazdasági állapotának javítását célzó törvényes határozatok végrehajtása tekintetében követve lett. Tette pedig azt azért, mert az eddigi eljárás nem vezetett olyan eredményre, mely a ráfordított idővel, munkával és az állam által nyújtott támogatás mértékével kellő arányban állana.

A földművelésügyi miniszter az ország összes törvényhatóságaihoz ugyanis körrendelet intézett, mellyel előmozdítani akarja a kopár, futóhomokos, erdősítettlen és vízmosásos területek gazdasági állapotának megjavítását szándékozó törvényes határozatok sikeresebb végrehajtását. E célból az említett területek hatósági kijelölésénél és a foganatosítandó gazdasági és műszaki munkálatok elrendelésénél, valamint általában véve a kopár javítás ügyében fölmerülő kérdések elintézésénél követendő eljárást az eddig érvényben volt szabályok hatályon kívül helyezése mellett egészen újra szabályozza.

Mint hogy a kopár területek jókarba helyezésének ügye leginkább az erdőgazdaság munka körébe esik, ezentul a szabályzat elsősorban a királyi erdőfelügyelőségek és erdőhivatalok közreműködését veszi igénybe. Az erdőfelügyelőség főadata lesz: a hatóságok és hivatalok által szolgáltatott és egyszersmind a saját részéről megszerzett adatok alapján a törvényesen kijelölendő kopár, futóhomokos és vízmosásos területek összeírása, hogy kijelölje a szükséges gazdasági és műszaki teendőket elrendelje, az állami támogatásra és a terület jövőbeli gazdasági kezelésre vonatkozó javaslatot az erdőhivatal, esetleg a kulturmérnöki hivatal és gazdasági felügyelőség közreműködésével kidolgozza; a javaslatot illetékes helyen előterjessze és az ügyet az egész eljárásán át keresztül vezesse, végre ha a javaslat jogerős határozattal befejeztetett, a határozatot végrehajtás, illetőleg a végrehajtásban való közreműködés végett az arra hivatott hatóságnak, illetőleg hivatalnak rendelkezésére bocsássa. Ezentul a kopár területekre vonatkozó összes bejelentéseket azért az erdő felügyelőségekhez kell tehát intézni. Különösen hangoztatja a miniszter, hogy részéről főleg a kopárjavítási munkák sikeres foganatosítására helyez sulyt, vagyis arra, hogy az érdekelt birtokosoknak, hatóságoknak és szakhivataloknak tervszerű együttműködése és az állam támogatása, lépésről-lépésre való folytonos és sikeres haladással teljesen biztosítsa a kopár, futóhomokos és vízmosásos területek visszahódítását a gazdasági kultúra számára, a nélkül, hogy az érdekelt birtokosok gazdasági ereje, valamint a közigazgatás és az állami adminisztráció munkaszolgáltatása tulhajtott mértékben igénybe vétessék. Nem tartja azért kivonatosnak a miniszter, hogy a kopár területek kijelölése vagy a szükséges gazdasági teendők teljesítése az egyes törvényhatóságok területén rohamosan egyszerre tétesék folyamatba és tulhajtott mértékben szorgalmaztassék. Fölhívja végül a miniszter a vármegyék közigazgatási bizottságait, amelyek főadata tulajdonképpen az 1894. évi XII. t. c. 14 szakaszának hatálya alá eső területek kijelölése, hogy ezt az ugy a birtokosok saját érdekei szempontjából, mint általános közigazgatási érdekek szempontjából is egyaránt rendkívül fontos ügyet a legnagyobb figyelemmel és érdeklődéssel kísérik és azt a lehető legnagyobb támogatásban részesítsék.

A romániai tanulmány-út

V.

Frasinet, 1911. VII/8.

Másnap Bukurestből Craiova felé mentünk, s útközben Piatva-Olton átszállva Frassinetebe érkezünk a »Ferma Model Studina Judetul Romanati« nevű állami gazdaság megtekintésére. A gazdaság területe 2500 hektár és fő hivatása a bucaresti főiskolából 2½ éves thecritikus ismerettel kikerült hallgatókat, meg az alsófoku gazd. iskolákból kikerült tanulókat továbbképezni élethivatásuknak megfelelően. Mindezen célok elérésére: a gazdaság vezetésére és a hallgatók ismereteinek bővítésére alkalmas magas képzettségű tiszt, illetőleg tanári kar lakik Frasineteben, kik teljes odaadással szolgálják gyönyörű hivatásukat. A gazdaság maga is élénken tükrözi vissza extenzivebb és intenzivebb művelési, illetőleg termelési ágakkal, továbbá gondosan vezetett kísérleti terével a tanítási célt!

A gazdaság állatállományát illetőleg, lássuk elsősorban a lovakat. Lóállományuk kincse Frasineteben az a néhány darab eredeti u. n. moldovai ló, mely még meg van a maga eredetiségében, s hazai hasonlattal élve olyan forma, mint a mi hires *békási* lovunk. Békási ló azonban már csak *fuit*, s ez a sors fenyegeti a moldovait is, mert *tenyésztik ugyan* tisztavérben is, de aztán a menyiféle keresztezést csak el lehet képzelni az ott mind meg van, nevezetesen:

1. arabs,
2. angol-arabs,
- × 3. angol félvér,
1. a. ardeni,
2. a. pinzgauai,
3. a. muraközi,
4. a. bonlincz.

Az egyszerűen számokkal jelzett keresztezések célja a könnyű havasi lovak nyerése, még pedig *nem nagyoké*, s épen ezért szinte érthetetlen, hogy miért nem maradnak meg az *arabs* vérrel, mert hiszen a moldovai ló szépsége, jósága is tulajdonképpen az ősidőktől belekeveredett arabs vérnek köszönhető. Az állomány alapját különben nemcsak moldovai, hanem Debrudszából származó *kitünő* török lovak is képezik.

A nehéz lovak (1. a-4. a.) sokkal több egyöntetűséget mutatnak, a domináló jelleg az u. n. kis muraközire emlékeztet, s ezeket jónak is tartják, s gondolom, hogy jók is, s ennek dacára kimondott cél a nagyobbítás; láttunk is egy óriás nyakigláb mént, mely valami Bouliner származású. (Franciaország.)

Szarvasmarhájuk: moldovai, céljuk: annak selectióval való javítása, s a gazdaság jelenlegi directora: L. Georgesén erről nemcsak szép könyvet irt, hanem igen szép sikerrel csinálja a gyakorlatban is. Jó sikert kívánunk neki ehez,

mert nem látunk abban sovinizmust, ha valaki a saját hazájának marháját igyekszik kultiválni az idegen importálása helyett, sőt nem csak, hogy sovinizmust nem látunk, hanem olyan *becsületes* állampolgári feladatnak tartjuk, mely az idők során mérhetetlen kincscsé válik! Mindazon által teljes nyugodt a lelkiismeretünk azért, mert a moldvai marha lelkes hívének, L. Georgesén igazgató urnak ajánlgattuk, hogy próbálja meg egy kis törzsszel a magyar *erdélyi* vér beótását, amit Ő szívesen is fogadott s hiszem, hogy nem is vallana kárt, mert hiszen a rokonság oly közeli, hogy a magyar erdélyit talán nevezhetnének *javított* moldovainak. (Ez is fontos.) Egyik-másik állaton láttuk is a magyar erdélyi vér nyomait.

Juhállományuk, lóállományukhoz hasonlóan, kevert, cigája alapon oxford és friz keresztezésük mellett mind a három fajtból tisztavérű tenyésztésük is van.

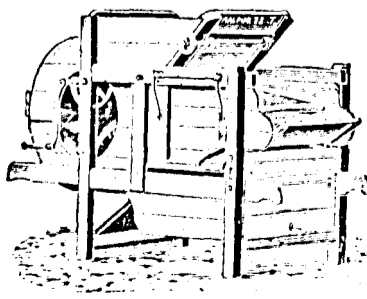
A cigája × oxford husra rendkívül jól bevált, s hogy ezen mit fog javítani a *friz* tejre, azt még nem tudják. A cigája × friz keresztezés tejelésével s amugy is, meg vannak elégedve. A tiszta frizek erősen hullanak tuberkulózisban. A tiszta oxfordok a jó tartás mellett elég szépen exisztálnak.

Itt láttunk egy praktikus *strunyát* is, melynek praktikussága abban áll, hogy a fejős juh a kijaratnál egy valóságos *kalodába* kerül, a nélkül, hogy térd szorításokkal kineznek.

Sertésenyésztésük yorksyei. A gazdaság klímája oly száraz, hogy legelőül is kénytelenek *lucernásokat* is használni, de egy részén a területnek, a sekély feltalaj miatt az sem megy. Mint említettem, szemléltetés okából, extenzive is dolgoznak s a részes miveltetést teljesen is annak nevezhetjük, de hogy mennyire igyekeznek a részt jobb munkára szoritani annak egy példáját közlöm. Általános szokás ugyanis Romániában az eke után vetett tengeri fészkes művelése, ami nem is volna rossz, de az már nem jó, hogy 5 szálát is hagynak egy fészkekben, mert 2 bőven elég volna. Erről a rossz szokásról sem parancssal, sem jó példával nem tudták leszoktatni őket, mert azért hagytak a részesek 5-6 szálát is, hogy kapálástól — szedésig *more-patrio* el — el vittek egy-egy szálát s így az 5-ből maradt is jutott is. Most aztán egyszerűen betiltották a fattyuhajtások elhordogatását a táblákról, s azóta nem hagy a részes csak 2 szálát, mert mikor el megy fattyuzni, nem vihet el a hajtásokból haza.

Az *intenziv* művelés a Campbellezés és egy általában dry-farming zászlója alatt küzd és törekszik és hogy nyertes lesz szemben az extenzivvel, az biztos, mert ritkán áztatják áldásos esők Frasinete földjét.

Frasinete mellett van egy jó darab föld, melyet épen a tavaly adtak el a községi lakosoknak az állami birtokból hektáronként 700—

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek !!

Európaszerte első helyen elismert kítünő szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő

„Eredeti Kalmár-rosták“

Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni.

KALMÁR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde.

Vezérképviselő

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

BUDAPEST, V., Váci-körút 32.

nak be, mert a közönséges életviszonyok nem felelnek meg ezen igényesebb fajták természetének. Magukkal hozott jó tulajdonságaikból keveset őriznek meg s ezeket is értéktelenné teszi a nagyobb mérvű elhullás. Szeretik sőt igénylik a készet ami tenyésztésüket költségesebbé teszi. Leszámítva egy két nevesebb külföldi fajtát, tisztavérben való tenyésztésük általában nem ajánlható. Tisztavérben való tenyésztésük csakis tenyészállatokat értékesítő és értékesíteni tudó tenyésztők kezében van jó helyen. Tömegtenyésztésre nem valók.

Talán lesznek, kik véleményemet nem osztják azoknak elébe idézem közönséges falusi viszonyainkat hol a hazai baromfi nagyon silány körülmények között nő fel. Kész eleséget nem sokat lát, ami a paraszt baromfinál nem baj, mert élelmét megtudja keresni; míg az igényesebb fajták élelem nélkül nem tarthatók el.

Nehezen tudom elképzelni a nagyobb testű cochinokat, brámákat, orpingtonokat úgy, hogy kész eleség nélkül nőjenek fel. Felnőni talán felnőnek, de nincs köszönet benne, míg a közönséges baromfi a saját maga szerezte táplálékon is jó husban van. Tömegtenyésztésről beszélve, a hol a baromfi nem mint tenyészállat, nem mint fajbaromfi, hanem csak mint husanyag értékesítetik; a nemes fajták tenyésztésre nem ajánlható.

Elismerem a közönséges parasztparomfi hibáját is vegyes, kicsiny testalaku, tömegtenyésztésre nem olyan kiadós mint a sokkal nagyobb külföldi fajták: de ezekkel szemben *edzett és igénytelen.*

Ha tenyésztésével többet törődne mint eddig tettük úgy idővel olyan baromfianyag állana rendelkezésünkre melyet semmi mással fel nem cserélnénk.

Javitása, vagy tiszta vérben, okszerű tenyész kiválasztással vihető keresztül mely nehezebb és lassabb de talán tökéletesebb munka, vagy keresztezésekkel, mely gyorsabb és még mindig jobb mintha a jelenlegi anyag mellett maradunk.

A nemes baromfianyag tehát igenis ajánlható tenyésztésre, de csak keresztezési célokra, mint testjavító olyan tenyésztők kezébe kik meg tudnak telelni azon kívánalmaknak amit ezen nemes állatok igényelnek s kiktől az állam vagy magánosok által megvásárolva, a hazai anyag javítására használtatik fel.

Az állam ilyen értelemben már évek óta hozzájárul a hazai köztenyésztés javításához úgy, hogy a közönséges hazai anyagokra nemes kakasok beszerzését elősegíti.

A hazai anyag oly sok megbecsülhetetlen tulajdonsággal rendelkezik, hogy annak kizárása s új nemes fajokkal való helyettesítése nagy veszteséget jelentene. Ettől eltekintve fent elmondott okok lehetetlenné is teszik ezen eljárást.

Magyarország a baromfiak és baromfi-

termékek kivitelével vezet. Az európai államok sorában még így is második helyen állunk; közvetlenül Oroszország után következőnk, 70 millió koronát meghaladó évi kivittel, ami a vegyes, kis testű, annyira megvetett közönséges paraszt állományból kerül ki. 70 millió korona baromfiakért; milyen hihetetlenül hangzik, pedig ez még csak kis részét képezi azon értéknek, mely hazánkban van s mely évről-évre folyton megújul, igen nagy számot téve a hazai nép élelmezésében is.

Olyan állattenyésztési ágazat ez, mely mindnyájunk érdeklődését megérdemli, mely jövedelmező és hasznot hajtó csak helyes módszerbe kell azt terelni. (s.)

Állami népsegítő gazdasági akciók Magyarországon.

IV.

Szinte általános baja az országnak, hogy a falukról a kisipart az osztrák kereskedelmi konkurrenciá kiirtotta, gyáripárunk még kevéske lévén, országszerte alig találtunk még 2 évtized előtt rendszeres téli foglalkozást. Erre a legalkalmasabb a falusi *gazdasági háziipar*, ha a határban valami feldolgozható és így jól értékesíthető nyersanyag van. Az egész országban a földmivelésügyi miniszteriumnak egy külön községe dolgozik ebben az irányban, de természetesen a segélyakciók hegyvidékeken még fokozottabban kellett felkarolni ezt a falusi kulturát, mert az erdei favágáson kívül kevés helyen volt valamelyes érdemes téli foglalkozás. Ennek szociológiai hasznát nem tárgyalom itt, csak felsorolom a kirendeltségek tevékenységét és eredményét.

Különösen széles alapokon dolgozott e téren a hegyvidéki (ruthén) kirendeltség. Itt már 1909-ben a téli tanfolyamok révén 3739 ember foglalkozott háziiparral, s munkakeresetük 265.000 korona volt. Eleinte csak kosárfonással foglalkoztak, de már 1909-ben a 76 háziipari műhelyben: 32-ben kosárfonás, 1 gyékényfonó, 6 nádfonó, 3 faipari, 1 fafaragó, 5 nyírágseprű kötő, 2 vászonszövő, 10 szőnyegszövő, 10 himző, 1 gyapjufonó szövetkezet, 1 gyermekjátékkészítő és 1 fazekas szövetkezet működött. Ezek már mind meglevő telepek, s szövetkezetek, amelyek állandó megrendelésekre dolgoznak, de minden évben más és más alkalmas falukon tartanak 6—12 hetes tanfolyamokat, így 1909-ben 55 községben rendeztek kosárfonó tanfolyamokat a Hegyvidéken. De, hogy az egyszerűbb munkák megtanulása után szebb cikkeket is tudjanak készíteni, a kirendeltség 10 helyen 24 k. hold *nemes füztelepet* is létesített államsegélylyel.

A szövő és himző iparok beállításával a falusi asszonyok is belevonattak az akció körébe, hisz oly sok idejük van télen, miért ne tanulnak meg régi szövő-fonó mesterségüket ügyesebben, hogy a házi használaton felül a piacra is termeljenek. S miután sok finomabb, fejlettebb háziipar a parasztonthonban nem irányítható, vagy állandó munkára a parasztházban nincsen hely, államsegélylyel, közös műhelyeket *iparházakat* is állítanak fel. Itt kell talán felemlítenem, hogy a falusi öreganyák, lányok részére más nyári időközi foglalkozást is találtak, mert beleszoktatták őket

a vadon előforduló gyógynövények gyűjtésére és feldolgozására, miután a téli előadásokon erre kitanították őket, 1909-ben öt hónap alatt az alkalmas ruthén falvakon 4 beváltási körzetben 240.000 kgr. nyers gyógynövény gyűjtetett, lett belőle 30.000 kgr. száritott áru = 4877 korona értékben. Nem nagy jövedelem egyelőre, de olyan pénz, amely eddig a földön pusztult el.

Az erdélyi részeken 1909-ben 42 különböző mesterségű téli tanfolyamon 949 volt a résztvevők száma, s 18.495 drbot készítettek 12.000 korona értékben. Itt is leginkább kosárfonás (14) és gazdasági eszközök faragását (12) tanítottak, de volt még gyékényfonás, kaptárkészítés, szalmakalap készítés, gyermekjátékkészítés, agyagtárgyak, székely varrottas és cérnagomb készítés tanítása. A felvidéki kirendeltség területén 9 községben volt 2—3 hónapos téli tanfolyam, összesen 262 résztvevővel, ezek készítettek 2513 drbot.

Mihelyt valahol egy háziipar annyira megerősödik, hogy könnyen termelnek sok piacképes tárgyat, értékesítő szövetkezeteket létesít a kirendeltség egy-egy faluban, s ez a tömegárut országos háziipari szövetségek rak-tárába továbbítja.

Ahol már éveken át folyik a különböző háziipar tanítás, ott időközönként *kiállításokat* tart a kirendeltség, részint a tagok okulása, versenyképességének emelése okán, részint azért, hogy a fogyasztó megismerje a közvetlen környezetében termelt cikket.

A kirendeltségi faluszociológiához tartozik még, hogy helyenként a falusi embereknek *jogsegélyt* nyújtanak, amidőn szakemberektől tanácsot kap minden hivatalos, s jogi dolgiban, — pereskedési ügyeket kivéve.

A falusi emberek nevelése, társadalmi átgyúrása betetőződik még, hogy a földmivelésügyi miniszterium gazdasági, szőlészeti, méhészeti, borászati, baromfitenyésztési stb. magasabb nivójú 1—2 hetes ingyen tanfolyamokat rendeztet a falu mai urai, a pap, tanító, jegyzők, s más „nadrágos“ emberek részére egy-egy felszerelt állami telepen, hogy őket a falusi gazdák gyakorlati tudománya fölé helyezze, s így képessé tegye, hogy az a 2—3 falusi uri ember, — kiki a helyére állítva — a gazdatömeget az egymásmegértés és jobb boldogulás útjaira vezessék.

(Folyt. köv.)

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

Új földadóbizottsági előadó. A pénzügyminiszter Csatt Olivér dr. pénzügyi segédtitkárt a kolozsvári kataszteri igazgatóságnál, a Szolnokdoboka és Besztercenaszód vármegyei földadó bizottsági előadói teendőik ellátásával bizta meg.

Agrogeológiai felvételek Kolozsmegyében. Az E. G. E. kolozsmegyei osztálya feliratban kérte a földmivelésügyi minisztert, hogy miután Erdély több vidékén történtek agrogeológiai felvételek, Kolozsmegyében is vizsgálta meg a parlagon heverő szőlőterületeket, hogy az azok felújítására alkalmas szőlőfajták megállapíthatók legyenek.

A földmivelésügyi miniszter válasza most érkezett meg, amelyben foglaltak szerint a földmivelésügyi miniszter azon szőlőbirtokosoknak, akik normális vegyi összetételű és normális fizikai tulajdonságokkal bíró terüle-

Őszi borsó és szöszös bükkönyt a legjutányosabb árban szállíthatunk. Termények legelőnyösebb értékesítése.

SZÉKELY GAZDÁK SZÖVETKEZETE, MAROSVÁSÁRHELY.

800 leiért 50 éves 6—6½%-os törlesztésre, *azzal a szigorú kötelezettséggel*, hogy a terület legalább 25%-án kötelesek takarmányt termelni. Ez egy olyan eszköz, ami nagyon hatáson szolgálja a jobb gazdálkodás elvét!

Amint a gazdaságot jártuk, feltűntek a lovas határcsöszök *lovai*, azért mert mind *farakas járásnak* és rendkívül szaporájuk van a ménesben, a nélkül, hogy ráznák gazdájukat. Erre, mint hallottuk, úgy szoktatják rá lovukat, hogy a bal első lábukat a bal hátsóval, jobb első a jobb hátsóval összekötik s így járatják. Megkellene próbálni!

(Vége köv.)

A fehér mustár mint zöldtakarmány.

(F.) A mesterséges takarmánytermelésnek előnyös módja az, hogy a lekerült fővetemény után egyik-másik takarmányféléit, mint másodtermény, vagy mint tarlóba vetett takarmányt termelhetjük. A takarmánytermelésnek ilyen mérvű felkarolása nagyon kívánatos, sőt igen sokszor nélkülözhetetlen is. A takarmányhiányban szenvedő gazdáknak arra kell törekedni, hogy amennyire lehet kinyujtsák a zöldtakarmányozás idejét és minél későbbi időben kezdjék meg a téli takarmány etetését. Azt hiszem a folyó évben meglehetősen nagy azon gazdáknak a száma, akiknél ez az eset áll fenn, hogy ez tényleg így van amellet bizonyít az, hogy igen nagy az érdeklődés a tarlóba vethető takarmányfélék után. Így a többi között a fehér mustár iránt is, melyre vonatkozólag a közelmúltban azt a véleményét nyilvánította egy gazda, hogy Erdélyben nem érdemes termelni, mert egyrészt nem sikerül, másrészt ha néha napján sikerül is a takarmányozása körülményes és az állatok nem is szívesen eszik. A gyakorlatban ennek ellenkezőjét tapasztaltam, amennyiben három év óta volt alkalmam megfigyelni a fehér mustárnak a termelését Erdélyben a szászfenesi gazdaságban, ahol azt rendszeren termelik mint tarlóba vetett takarmányt és azzal minden tekintetben meg is vannak elégedve.

A fehér mustár nálunk mindenütt természetű, mert az időjárással szemben nem nagyon igényes, és tarlóba vetve ha egy jó esőt kap fejlődése biztosítva van, már pedig Erdélyben augusztus hónap folyamán abban hiány nem igen szokott lenni, mert hisz a meteorologiai feljegyzések szerint augusztusban a csapadék az utolsó öt év alatt 30—93 mm. között váltakozott. Mindenesetre esős, meleg időben a leggyorsabban fejlődik. A mi éghajlati viszonyaink között normalis viszonyokat feltételezve szeptember közepéig vethető, amint a szászfenesi bér gazdaságban is az utolsó részlet ekkor lesz elvetve.

Talajban nem igen válogatós, a közepkötött talajok iránt viseltek a legnagyobb előszeretettel, már pedig ilyen természetű talajunk Erdélyben a legtöbb van. A talaj tápanyagban szegény ne legyen, mert ha kellő

trágyaerőben nincs apró marad és 5—6 cm. magasságot elérve már virágzik.

Bármely megfelelő időben lekerülő fővetemény után termelhető, tehát gabonafélék, takarmánynövények után stb. A kettős takarmánytermelésnél figyelembe jön a termelése, de takarmányszük esztendőben láttam mint harmadik takarmányt is ugyanazon táblán termelni, amikor rozsosborsó s csalamádé után szeptember első napjaiban lett elvetve.

A vetés előtt mindenesetre kívánatos lesz a talajt lehetőleg porhanyóra elkészíteni, mert a rögös talajon az apró mag egyenetlenül és lassan kel. Sikeres termelésnek pedig egyik alapfeltétele, hogy amennyire lehet egyenletes és gyors kelését biztosítsuk. A vetésnél ügyelni kell arra, hogy mélyen ne legyen vetve, mert a feltétlen sekély vetést kívánja meg; nálunk a vetés mélysége circa 1 cm. a kelés előmozdítása szempontjából a vetés után hengerezni lehet. A szóróvetést feltétlenül mellőzzük, mert az egyenletes kelés, alátakarás csak a soros vetés esetén biztosítható, s ezzel együtt a termés is. Ügyeljünk a vetés egyenletességére, ne vessük rögös talajba s mélyen mert az esetben a lassu fejlődés mellett alacsony marad, kis tömeget ad és gyorsan kezd virágozni, Sorbavetőgéppel 12—15 cm. távolságra katasztrális holdankint 10—12 kgmot vessünk. Vetés után ápolásban nem igen kell részesíteni.

Igen gyorsan fejlődik az augusztusi vetések 5—6 hét alatt már kaszálhatók, a szeptemberi vetéseknél azt tapasztaltam, hogy 6—7 hétre voltak csak olyan fejlettségi stádiumban, hogy kaszálni érdemes volt azokat.

A fehér mustár kedvező időjárás mellett 6 hét alatt 60—100 cm. magasságot ért el Szászfenesen.

Tekintettel arra, hogy gyorsan fejlődik nem tanácsos egyszerre bevetni az egész területet, hanem csak 8—14 napi részletekben, mert így nem vénül el.

Miután mint zöldtakarmányt szokták fel-takarmányozni, kaszálásához a virágzás előtt fognak hozzá, amikor már olyan tömeget szolgáltat, hogy érdemes kaszálni. A zölden kaszált fehér mustár a talaj minősége szerint 50—100 q. zöldtakarmány szolgáltat.

A fehér mustár etetésére vonatkozólag megkivánom jegyezni, hogy az egyáltalában nem körülményes, mert etethető egymagában is és etethető más takarmánnyal keverten is. Rendszeren szalmával etetik, mert nagy a viz-tartalma s hashajtó hatása is lehet; egy számos marhára 40 kgm. mustárt és 5 kgm. szalmát szoktak számítani. Igen alkalmas pl. az elvénült here vagy csalamádénak a keverésére. Minden állat kivétel nélkül szívesen eszi. A szászfenesi gazdaság rendszeresen eteti tisztán is tehenészetében és három év alatt nem tapasztalta egyáltalában, hogy az akár a tejet, akár a vaját kellemetlen ízűvé tette volna, ellenben azt tapasztalta, hogy igenis a tejhozamra kedvező hatással van,

amennyiben azt növeli. Etethető frissen kaszálva is, azonban rendszeren reggel kaszálva, délután etetik.

Szénává szárítását, vagy bevermelését azért nem lehet ajánlanl mert szénája kevésbé izletes, továbbá mert az erjedés következtében fejlődő mustárolajtól csipős ízűvé válik és az az állatok emésztőszerveinek nyálkahártyáján gyuladást okozhat. Ugyanez állhat elő abban az esetben is, ha a fehér mustárt zölden akkor etetjük amikor már elvirágozott és becői ki vannak fejlődve. Nagyon korán ne vágjuk le, mert az esetben hashajtólag s némileg puffasztólag hathat, miért is arra ügyeljünk, hogy fiatal mustárt ne etessünk.

Fejlődését megakasztja a szárazság és esetleg a földi bolha okozhat benne kárt. Ezen kártételek azonban rendszeren a korai nyári vetésekben szoktak előfordulni. Az augusztus közepi és szeptemberi vetések ennek nem igen vannak kitéve.

Baromfitenyésztésünkről.

Az igényesebb baromfifajták tenyésztésének előszeretete még mindig vezet. Sok baromfi kedvelő hallani sem akar közönséges fajták tenyésztéséről. A nevesebb fajtákat tenyésztik, csodát várva azoktól s azután igen sokan csalodva hagyják abba azok tenyésztését, mert a felcsigázott vérmes remények nem válnak be. Nem vagyok ellensége a nevesebb fajtáknak, sőt szeretem, bámulom azokat, mert azok mindenikében emberi szorgalom és tehetség megnyilatkozását látom. Mennyi állattenyésztési érzék kellett azoknak a bámulatosan szép orpington fajtáknak, plymouthoknak, emdeni ludaknak, bronz pulykáknak keresztezéséhez és kitenyésztéséhez. Nem a véletlen, hanem a tervszerűen keresztült vitt tenyésztés, vagy keresztezés eredményei azok.

Ebben a tekintetben Anglia vezet. Allatai bámulatraméltók. Szarvasmarhái, lovai, bikái, baromfiai elsőrendűek. Mindenikben annyi szép és hasznos van telhalmozva, hogy bámulattal állunk meg ezen nép állattenyésztési talentuma előtt. Megállunk, bámulunk, de nem tanulunk; hanem vásárolunk. Vásárlásunkban nincs sok tervszerűség. Behozzuk a kész, kitenyésztett anyagot épügy mint a finom zsebkéceket, posztókat, ruhákat, gépeket s tetszelgünk magunknak, hogy ez a miénk. Pedig a valóság lépten, nyomon megcáfol. A behozott állatok a mi viszonyaink között már nem válnak úgy be; csalodunk, veszünk, bosszankodunk.

Szeretjük a készet s nem vesszük figyelembe hazai viszonyainkat; képesnek tartjuk magunkat, alkalmasnak klímánkat, talajunkat mindannak tenyésztésére ami már másfele bevált. amiben nagymérvű kényelemszeretet és sovinizmus nyilvánul meg.

A természetben nincs ugrás. Ami Angliában bevált az nálunk sikertelen lehet amit igen sok példa igazol Közönséges falusi viszonyaink között a neves baromfifajták nem vál-

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.

Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, közelők és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, hálós ingek és kabátok.

Fia és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utóda

fehérenmű, vászon és szőnyegnagy raktára
Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

Telefon-szám 567.

Telefon-szám 567.

Matrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olesó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédlő és futószőnyeg, gyapju és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktár.

teken kívánják elpusztult szőlőket felújítani, szakközege, a kerületi szőlészeti és borászati felügyelő útján készséggel megad mindenféle felvilágosítást minden irányban. A miniszter kétes esetekben azonban az egyes területekre, melyek az átlagtól elütnek, esetről-esetre elfogja rendelni azoknak agrogeológiai megvizsgálását is. Ilyen értelemben utasította egyidejűleg a szőlészeti és borászati felügyelőt is. Tagjainkat felszólítjuk tehát, mielőtt elpusztult szőlőket felújításához kezdenének, forduljanak bizalommal a kerületi szőlészeti és borászati felügyelőhöz.

A gépészek nem oselédek. A földművelésügyi miniszter körrendeletet adott ki, amely kimondja, hogy a gépkezelői szakvizsgát letezt gazdasági gépezetek cselédeknek nem tekinthetők és hogy az ilyen gépészek és munkaadók között felmerült vitás kérdések a cselédtörvény alapján nem dönthetők el.

A m. kir. földművelésügyi miniszterium 55107—XII. 1. számú leiratában értesíti a gazdasági egyesületeket és közvetve a gazdákat, hogy a hadsereg termény- és anyagjárandóságainak beszerzésére vonatkozólag kiadott utasításokban — az előbbi években kiadottaktól eltérőleg — lényegesebb módosítások eszközöltek és pedig különös tekintettel a gazdáknak ezirányú érdekeire. A keresztülvitt módosítások igen alkalmasak arra, hogy a gazdákat a hagseregszállításokban való részvételre buzdítsák. Bővebb tájékozódás céljából egyletünk az érdeklődő tagoknak készséggel megküldi az erre vonatkozó 1911—12. évi időszakra kiadott miniszteri utasításokat, amíg a készlet tart.

Védekezés a lucerna legujabb ellensége ellen. A répa-fonalféreg (*Heterodera Schachtii*) újabban a lucernán is előfordul, s abban tetemes károsodást okoz. Hogy ezen károsodás elterjedéséről kellő tájékozást lehessen szerezni, a földművelésügyi miniszter utasította közegeit és a vármegyei gazdasági egyesületeket, hogy azon lucernásokból, melyeken június és július hónapban, vagy előbb is, hirtelen száradó foltokat találtak, 25—30 száradó, vagy élő tövet küldjenek be vizsgálat végett a m. kir. rovar-tani állomásnak.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Áthelyezés.** A m. kir. földművelésügyi miniszter *Czirmes* Bálintot, lapunk munkatársát a hodmezővásárhelyi m. kir. földművelésiskolához beosztott gazdasági szaktanárt a szamosújvári gör. kath. tanítóképző-intézetbe helyezte át.

— **A Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetsége** f. hó 8.-án tartotta alakuló közgyűlését a pénzügyminisztériumban Lukács László pénzügyminiszter elnöklésével és Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszter, Teleszky János és Bartóky József dr. államtitkárok, továbbá a három alapító intézet képviselőinek részvételével. Az új parcellázó bank jelentőségével már lapunk múlt számában, vezető helyen foglalkoztunk, így most csak az alakuló közgyűlésen megessett választásokról számolunk be. A szükséges formák elintézése és az alapszabály-tervezet egyhangú elfogadása után az új intézet nyomban megalakult. Elnökévé a pénzügyminiszter Teleszky János államtitkárt, alelnökévé pedig a földművelésügyi miniszter Bartóky József dr. államtitkárt nevezte ki, az igazgatóságba pedig a kormány és az alapítók a következőket nevezték ki: Bernát István, Burchard-Belevári Konrád, Imrédy Kálmán, Károlyi Mihály gróf, Korányi Frigyes báró, Rubinek Gyula, Rudnyánszky Béla dr. Seidl Ambrus, Semsey László gróf, Szomjas Lajos, Ullmann Adolf és Wekerle Sándor dr. rendes, Agoraszó Miklós dr. és Koós Jenő dr. póttagokat. A felügyelő-bizottság tagjaivá a közgyűlés Babits Józsefet, Förster Aurélt, Hellebronth Kálmánt és Simon Ignácot választotta, majd az igazgatóság ügyvezető-igazgatóvá Pap Géza országgyűlési képviselőt nevezte ki.

Az új bank már legközelebb megkezdi működését, amelyben a mezőgazdasági érdekek remélhetőleg kellőképpen fognak érvényesülni. Egészséges birtokpolitikát s ennek nyomában a belterjes gazdálkodás fejlődését, mezőgazdaságunk termelő képességének jelentékeny emelkedését várjuk tőle.

— **Törökországi erdészek felső magyarországi és erdélyi tanulmányútja.** A Konstantinápoly melletti *Halkariban* lévő erdészeti akadémia ez idén végzett növendékei *Allahverdi* akadémiai igazgató és M. Noury bég tanár vezetésével Besztercebányára érkeztek, hogy a kincstári erdészeti faterveit és az ezzel kapcsolatos fakihasznló vállalatok üzemeit tanulmányozzák. A magyar földművelésügyi minisztérium a tanulmányon lévő erdészek mellé De Pottere Gerárd lipótvári erdészeti igazgatóhelyetést rendelte ki. Eddig megtekintették a hermáni papirgyárat a besztercebányai fausz-tatót, valamint az erdőbádonyi faelszállítás végett tervezett új műutakat. Az óhegyi kincstári erdőkben a drótpályán való szállfák szállítást tanulmányozták. A törökországi erdészek úgy Besztercebányán mint a környékén mindenütt a legszivesebb fogadtatásban részesültek. Besztercebánya után *lipótmegyei*, majd az *erdélyi* kincstári erdők és felhasználó vállalatok tanulmányozása következik, aminek befejezése augusztus hónap végéig tart.

— **Állatdíjazás Magyarországon.** *Augusztus hó 27.-én* a mocsai járásban *Magyarországban* járási állatdíjazás lesz. A bíráló-bizottság tagjai lesznek: Elnök: Gaál Gyula, tagok: Nagy Elek, Deák Ferenc, Endes Lajos, Gaál Jenő, Gedeleán János, Antonya Mihály, Jászberényi András, gazdasági akadémiai tanár.

— **A gyalui járási állatdíjazás tekintettel a gyalui járásban fellépett száj- és körömfajásra bizonytalan időre el lett halasztva.**

— **»Méh«**, a magyar méhészek értékesítő szövetsége (Budapest, V., Váci-ut 108.) alapszabályai a kereskedelmi és váltótörvényszék által jóváhagyattak.

— **A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének** olaszországi tanulmányútja a koleráról érkezett hír miatt elmarad. Ugy tervezik azonban, hogy a jövő év tavaszán elegendő jeletkezés esetén megtartják a tanulmányutat.

— **Állami lovak árverése.** A kisbéri és bábolnai m. kir. állami ménesből kiselejtezt, de tenyésztésre alkalmas kancák 1911. évi szeptember 17.-én d. e. 9 órakor árverésen fognak eladatni Kisbéren. Az árverésre kerülő kancák csakis tenyésztőknek adhatnak el, kik a vármegyei gazdasági egyesület által kiállítandó igazolvánnyal kötelesek tenyésztő voltukat igazolni, a vevőnek kötelezvényt kell aláírnia, hogy a megvett kancát tenyésztésre fogja használni. Az ily feltételekkel megvett kanca az illető ménesparancsnokság engedélyével adható csak át, illetve el, de csakis hasonlóan igazolt tenyésztőnek, illetve gazdának; vagy pedig amikor már tenyésztésre tovább nem használható, kiirtandó, vagy lóvágóhídon értékesíthető, s arról az illető ménesparancsnokság értesítendő.

— **Szállítás a hadrereg részére.** A Sepsiszentgyörgyi m. kir. állami ménitelep homoródi, sepsiszentgyörgyi és dési osztályai részére a folyó, 1911. év november 1.-ső napjától 1912. év október végéig szükségletű zab, széna, alomszalma és kemény tűzifa biztosítása végett, 1911. aug. 28.-án d. e. 9 órakor mind a három osztály részére Sepsiszentgyörgyön árlejtést tart. Az egyes állomásokon a szükséglet a következő: a homoródi telep osztályánál 2300 mm. 2900 mm. 150 mm 130 m³ a sepsiszentgyörgyi t. osztályánál 1400 " 1900 " 1000 " 140 " a dési telep osztályánál 900 " 1200 " 700 " 80 "

A takarmányneműeknél a termelők nemcsak az egész mennyiségre, hanem 100 mm.-ként is tehetnek ajánlatot. Egyenlő ajánlatok esetén a termelők ajánlatai előnyben részesülnek. Hogy valamely ajánlat el fogadható legyen mintaszerinti ajánlatot kell tenni magyar nyel-

ven. Ajánlati űrlapot a sepsiszentgyörgyi ménitelep parancsnoksága díjmentesen küld. Szállítási feltételek és egyéb tudnivalók ugyanott megtekinthetők. *A hadsereg terményszükségletének beszerzése tárgyában kiadott miniszteri utasításokat a titkári hivatal az érdeklődőknek díjmentesen küldi meg.*

— **A mezőőrök elleni követelések érvényesítés.** Felmerült esetről kifolyólag elvi határozatban mondotta ki a hatásköri bíróság, hogy a hatóságilag telesketett mezőőrök szolgálati viszonyaiból származó követeléseknek érvényesítése nem a kir. bíróság, hanem a gazda és gazdasági cseléd közötti jogviszony szabályozásáról szóló 1907: XLV. t.-cikkben kijelölt közigazgatási hatóságok hatáskörébe tartozik.

— **Gabona vetőmagvak eladása** iránti hirdetésünkre felhívjuk olvasóink figyelmét. Egy nagyobb szabású kísérletről van szó, mely iránt máris sikerült a külföld figyelmét felkelteni. A jó minőségű erdélyrészi gabona és később (ősszel) takarmány vetőmagvak kiviteléről van szó, mely ha az idén sikerül, állandó jobb értékesítésre van kilátás.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA

A MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jokai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

H Á Z A K R A

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET nyújt.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszállandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi férfiai adnak véleményyt.

A KÉPVISELŐSÉG elfogad

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2001

4 ÁLLAMDIJ 22 ELSŐRENŰ KITŰNTÉS.

PEEF

PORCELLÁN-EMAIL-FESTEK

mázoláshoz teljesen készen vakolatra fémre és vasra.

33ma védve 13041 sz. a

LUTZ EDE és TÁRSA

BUDAPEST, VII. ARANY UTCA 4.

3953—911 szám.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Az alulírt felügyelőség hatásköréhez tartozó folti birtokról (végállomás és posta: Szászváros) 91 drb 2½ éves, 94 drb 1½ éves kos, 79 drb. 1½ éves ürü, a detreheimi birtokról (végállomás Aranyosgyéres) 79 drb mustra-anya, 1 drb kos, a gerendkereszturi birtokról (végállomás Aranyosgyéres) 1 drb öreg kos, 14 drb mustra-anya és végül a magyarigeni birtokon (végállomás Sárdmagyarigen) 44 drb mustra-anya, 11 drb öreg kos, 56 drb toklyó ürü összesen 470 drb részben számfelletti, részben kiselejtezett, javított juh

a folyó évi szeptember hó 4-én d. e. 11 órakor

a felügyelőség hivatalos helyiségében megtartandó zárt írásbeli ajánlatok benyújtásával egybekötött nyilvános szóbeli versenyárgyaláson a legkedvezőbb ajánlattevőknek el fog adatni.

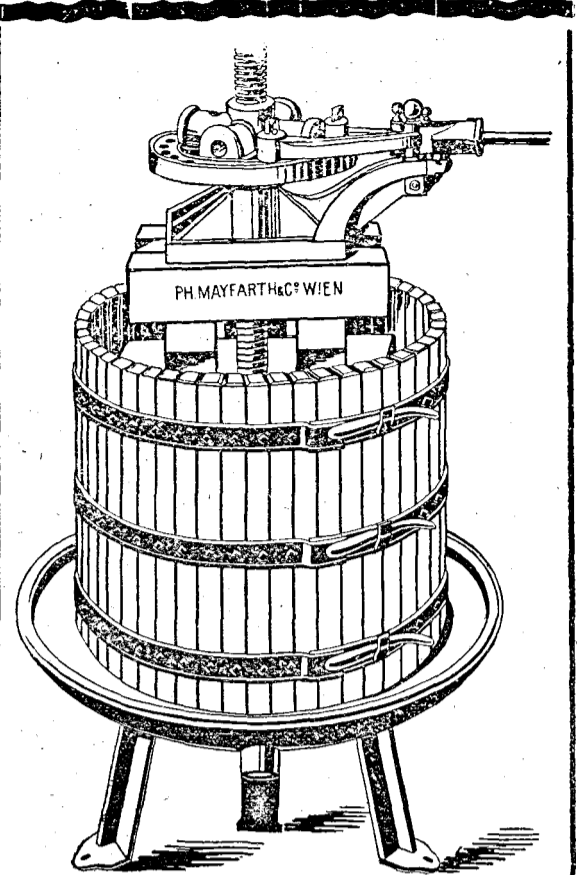
Felhivatnak ennél fogva mindazok, akik a fenti állatokat megvásárolni kívánják, hogy ivenként 1 korona bélyeggel és 10% bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a jelzett idő előtt az alulírt felügyelőséghez annál is inkább nyujtsák be, mert távirati és utóajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

A részletes eladási feltételek a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők ugy a felügyelőségnél, mint az érdekelt kezelőségeknél, vagy kívánatra az érdeklődőknek meg is küldetnek és ajánlattevő köteles ajánlatában kijelenteni, hogy azokat ismeri és azoknak magát aláveti.

Kolozsvár, 1911 évi augusztus hó 4-én.

A m. kir. telepítési felügyelőség.
Bocskay-tér 2. szám.

2618

Legmodernebbül berendezett gyári intézetünk
40 év óta áll a legelső helyen
az összes présgyarak között és
a legjobb hírnévnek örvend.

Kérjen különleges képes árjegyzéket (309. sz.) a bor- és gyümölcsprésekről, teljes szűrletelési berendezésekről, u. m. viznyomású prés, gyümölcs- és szőlőmalmok, szőlőzúzók és bogozók stb.

Több mint 680 éremmel és első díjjal kitüntetve.

PH. MAYFARTH & CO.

Wien, II. Taborstrasse 71.

1500 munkás és tisztviselő.
Képviselők kerestetnek. 2619

Szivattyúk és Mérlegek

különleges gyár
Garvenswerke,
Wien, II., Handelsquai No. 130.
Miniaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

ERDÉLYI BANK

és TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.

Kolozsvár, Mátyás kir.-tér 32.

Kisbirtokosok jelzálogosztálya kölcsönöket nyújt kisbirtokosoknak betáblázás mellett a mindenkori pénzvisszonyokhoz mért legelőnyösebb kamatozás mellett.

Már meglevő magas kamatlábu kölcsönöket olcsóbb kamatlábu kölcsönre konvertál.

Jelzálogosztálya törlesztéses kölcsönöket nyújt nagyobb földbirtokokra 10—50 évig terjedő időtartamra a kamatot is magában foglaló előnyös anuitás mellett.

Megkeresésekre rövid idő alatt felvilágosítással szolgál

2017

Az igazgatóság.

Őszi trágázás!

Óvakodjunk a hamisításoktól!

Óvakodjunk a hamisításoktól!

Valódi Stern Marke védjegyü.

Thomassalak a legjobb és legolcsóbb foszforsav műtrágya!

Csak akkor ilyen van és ólomzár

valódi, ha zsákban eredeti van rajta.

2617

Hamisítástól szigoruan óvakodjunk.

Minden zsák tartalomjelzéssel van ellátva.

KALMÁR VILMOS a Thomasphosphatfabriken Berlin, vezétképviseleje.
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 49. SZÁM.

Különösen a jelenlegi rendkívül olcsó árakra figyelmeztetjük a vásárlókat!

A legjobb sorsjegy a magyar jelzáloghitelbank KONVERZIONALIS SORSJEGY,

MERT e sorsjegyek mindegyikét kihúzzák,
MERT e sorsjegyek akkor is tovább játszanak, ha azokra má egy vagy több nyeremény esett,
MERT e sorsjegyek 70 éven át játszanak és kaucióként is letehetők bárhol.
MERT az összes létező sorsjegyek közül a legjobb játéktérre ennek van és
MERT legnagyobb sőnyereménye 2004

EGY MILLIÓ KORONA.

Húzások: minden év február 25-én, április 25-én, június 25-én, augusztus 25-én, október 25-én és december 27-én.

Részletre:

egy darab 10 havi részletre havi 16—	korona
• • • • • 11	• • • • • 15—
• • • • • 15	• • • • • 11—
• • • • • 17	• • • • • 10—
• • • • • 19	• • • • • 9—
• • • • • 23	• • • • • 7-50
• • • • • 25	• • • • • 7—
• • • • • 30	• • • • • 6—

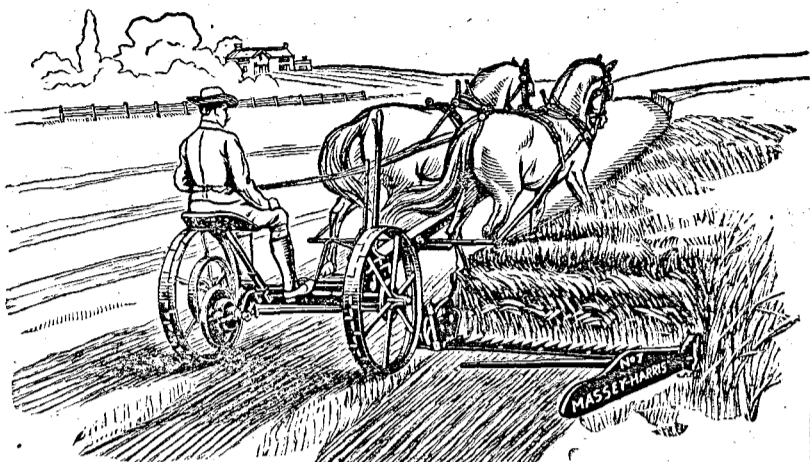
vagy letétre 30— K foglaló lefizetése után legolcsóbb kamatra. A nyeremények azonnal a vevőt illetik.

Kapható a

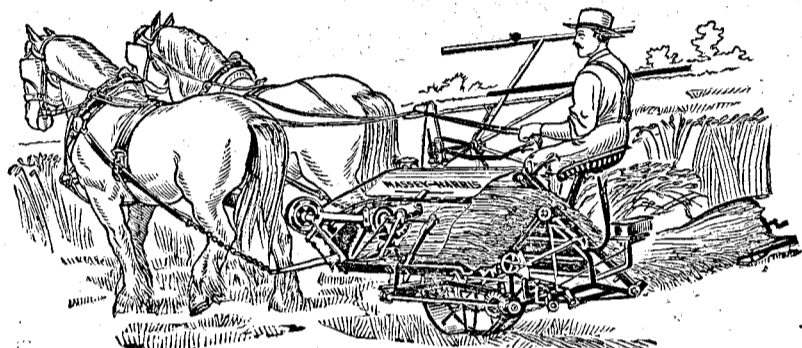
Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részv.-Társ.-nál
Mátyás király-tér 7. szám alatt.

MASSEY-HARRIS C^o R. T.

2521

A világ legjobb gyártmányai!

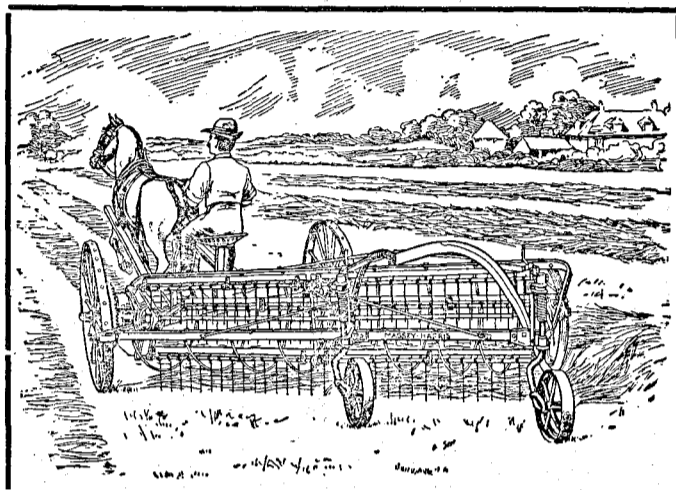

fűkaszaló, aratógép és föld-

:: mívelő eszközök gyára ::

TORONTO, ÉSZAK-AMERIKA.

„Side Delivery“

Kombinált szénagyűjtő- és forgatógép.

Árjegyzéket kívánatra ingyen küld

Massey-Harris C^o R. T. Budapest, V., Alkotmány-utca 23.

FELHIVÁS

GABONA-VETŐMAGVAK ELADÁSÁRA.

Nagyobb külföldi kereslet lévén erdélyrészi gabona-vetőmagvak iránt, felhívjuk azon hazarészi birtokos urakat, akiknek az idén jobb minőségű

búza, rozs, árpa és zab

termésük van, hogy azokból (ha csak egyikből is) egy 2 kg.-os, teljesen azonos mintát

augusztus hó 24-éig

a mennyiség mázsánkénti ár és hektolitersúly megjelölésével — hozzánk beküldeni sziveskedjenek.

AZ

ERDÉLYI GAZDA

KIADÓHIVATALA, KOLOZSVÁRT.

2612

Uj és egyszer használt zsákok, ponyvák, kévekötél, amerikai manillazsineg kölcsön és eladás kartellen kívül.

2578

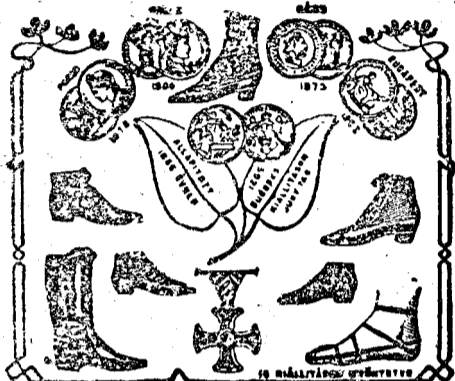
NAGEL ADOLF BUDAPEST, V., Arany János-u. 10. Táviratcim Nagela. :: Telefon 35—92.

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 3.

Ajánlja általánosan elősmert saját műhelyében készült

FÉRFI és NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.

2019

Vidéki megrendelések mérték után de legbiztosabban egy nasznait, a lábra találó cipő beküldésével a legjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesíttetnek.

AZ

„Erdélyi Gazda Tárcsa-Naptára“

tizenhetedik évfolyamának előkészítő munkálatai most vannak folyamatban, mely alkalomból felhívjuk a t. hirdetőök becses figyelmét a zsebnaptárban közölt hirdetések rendkívüli eredményességére.

AZ „Erdélyi Gazda Tárcsa-Naptára“

mely az egyetlen, mely magában foglalja az erdélyi és szilágyvármegyei vásárok egyedül pontos jegyzékét, az idén még az eddiginél is nagyobb számban fog megjelenni, mely körülmény fokozza a zsebnaptárban közölt hirdetések eddig is kedvezően ismert eredményességét.

Hirdetések árai:

A cimlap alsó egyharmada	50 kor.
Egy boriték oldal	50 kor.
Az utolsó belső boriték oldal (bankópénztárcánál)	40 kor.
Belső cimlap alsó egyharmada vagy hátlapja .	30 kor.
Tíz szöveg oldal alján 2 cm. széles szalag hirdetés	30 kor.
Az első és utolsó színes oldal	25 kor.
Szöveg közötti oldal (minden páros oldalon) .	20 kor.
Színes papírra nyomott hirdetés	15 kor.

2615

Hirdetéseket szeptember hó 15-ig vesz fel az „Erdélyi Gazda“ kiadóhivatala.

RÖCK ISTVÁN gépgyára

BUDAPEST, I., Budafoki-út. Gyártmányok:

- Álló és fekvő gőzgépek bármily nagyságban.
- Langen & Wolf rendszerű gázgenerátorok és gázgépek szivó-, világító- és kohó-gázüzem számára.
- Lokomobilok, szabad. Bánó-féle és más rendszerű gőzkazánok különböző nagyságban és rendszerben.
- Szivattyúk Worthington és egyéb rendszerek szerint.
- Hűtőtelepek és jéggyárak.
- Gépberendezések malmok, téglagyárak, olajgyárak és kékfestő-gyárak részére.
- Hydraulikus sajtók különböző nagyságban.
- Borsajtók és szőlőzúzók.

2010

Gazdatiszti állást keres, 40 éves, ref. valásu 19 évi gyakorlattal kitünő bizonyítványokkal, gazdatiszti vizsgát jó sikerrel tett gazdatiszti. Ki a gazdaság minden ágában, cukorrépa termelésben, repce, termelésben, valamint az állattenyésztés és hizlalásban teljesen jártas. — Jelenleg egy 1800 holdas gazdaságban, hol 160 hold cukorrépa termelés van évenként, felmondatlan állásban működik. Mefelelő állást elfogadna folyó évi November 1.-től, avagy 1912. évi Április hó 1.-től, kis gyerekei neveltetése végett szerényebb igényekkel is. — Esetleg egy kisebb birtokot fixadminisztrációra is elvállal.

2606

Cim a kiadóhivatalban.

Uradalmi számadások

átvizsgálását elvállalja e téren nagy gyakorlattal bíró szakember.

Cim a kiadóhivatalban.

Orpington fajtyukok.

A kolozsvári állatkiállításon első díjjal díjazott

Orpington-törzstyukok eladóik.

Erzsébet-út 13. szám.